

Glasilo Prekmurških Slovincov.
Cena na leto 20 K, če jih več
vkup hodi na eden naslov, če
samo edne 30 K. Urednik i izda-
jatelj Klekl Jožef vp. pleb. Čren-
sovci Prekmurje.

NOVINE

Rokopisi se pošiljajo na g. ured-
nika naslov i se ne povrneje.
Oglasi (inserati) se sprejmejo v
g. Balkanji Ernesta tiskarni v D.
Lendavi. Cena za eden kvadratni
centimeter 1.50 fil. za ednok, za
večkrat popüst.

Naročijo se Novine jedino pri „Opravništvu Novin v Črensovcih, Prekmurje“.

Samo na té naslov se sme poslati tudi naročnina.

Bo vstajenje.

Pred osem stoteti je živo na Angleškem Malahija, pobožen redovnik. Te se je zatopo v globoke misli i si je premišlavo od bodočnosti. Z svojim velikim proroškim duhom je vido vnoge reči, štete se majo na sveti goditi i popisao, bole povedano z kratkimi rečmi samo naznato je vsebino tistih dogodkov, štete se majo v šterom stoteti pripetiti. Neso njegova proročavanja toti potrjena od Materecerkve a neso tudi zabranjena. Vsaki misli od njih kak šče, ali je sprejme ali završe, falinge nikše stem ne včini. Ta proročavanja se sūčejo okoli Materecerkve i naznanjajo od rimskoga papo, kakši štete bo i kakše bo za njegovoga ladanja stališče Materecerkvi. I gda naznani, odkrije z ednim tudi konči deloma položaj celoga sveta.

Od zdajšnjega papo je prorokūvao „religio depopulata“ to je „vničena, opūstošana vera.“ Je pravo proročavanje angleškoga apata ali ne, vseedno, istina je, da je vera zdaj vničena. Iz srca vevajočih ljudi je malo. Na sto i stojezere i na milijone so odpadnoli od vere i postali komunisti, socialnidemokrati, slobodno miselci, bogotajci tisti, ki so prle bili goreči katoličanci i v Boga vevajoči evangeličanci, izraeliti itd. Prostožidarje so svoj namen dosegnoli, milijone so spravili od vere, milijarde pa pod krinkov dobrodelnosti v svoje žepe. A vkanili so se. Nevervajoči milijonarje se smejejo toti, gda vidijo sad svojega dela neverno ljudstvo, ar so oni brez skrbi za vsakdanješnje življenje, a té smeh se potegne samo na eden kraj lica. Na drugom kraju lica je strah i

obvūpnost smeha — tisti milijoni, šterim so vzeli vero, nemajo krūha. Gda so še vero meli, ti siromaki, jih je ta tolažila: „išči se pobolšanje svojega stana, a ne s puntom, nego z pravičnimi sredstvi“ i blažila ga je zednim z vūpanjom na večno, nadzemsko srečo. A zdaj, ka te vnožine namajo Boga i vere, nemajo tudi njegovih zapovedi, ne njim je prepovedan punt, delajo lahko ka ščejo, morijo tudi, naj samo prido do svojega cila. I što bo prvi, koga do klali? Tisti ljudje, ki so tem sirotam vzeli mir i zadovoljnost z verov, dali so pa njim sovraštvo, sebi vrednost, tei do prvi na vrsti, štete pomete svetovna revolucija.

Na Češkom je više stojezero ljudi odpadnoli od katoličanske vere v par mesecah, na Slovenskom se tudi močno gibanje začelo med dijaki, železničari i liberalnov gospodov, da prestopijo, i preci jih je že, na pravoslavno srbsko vero. Tak češko kak pravoslavno imenūjejo za narodno vero. Pa narodne vere nega. Kak je bog eden, ki se ne da spremeniti, tak je vere edna i več jih biti ne more, z šterov se on časti. Vera je za vse narode edna kak je za vse eden Bog. Zakaj pa te ti odpadi? Zakaj? Ste ne stali ešče pod ali pred drevom sadosnim? Ka ste tam ovarali? Jeli to, ka nešteri sad na njem i se dozoro na veselje gospodari. Kapao je pa doli črvivi. I gda je spadno doli, drevo je tisto moč, štete je vlekeo ž njega črvivi, vlejalo v dober, gorstoječi sad, i té je postao lepši i tečnejši potom. Drevo je prineslo več haska, kak če bi ves sad na njem ostao.

Drevo Kristušove Materecerkvi ravno to pot pohaja, vendar z

tem razločkom, ka dokeč se drevo našega sadovnjaka ednok zastalno posūši, tečas drevo Materecerki je vekivečno „vrata pek-lenska je ne premorejo“. Kristuš je to obljūbo, ki je vsegamogočen krao večnosti.

Naj zato le kaple dol črvivi sad! Za vërta, gospodara nej je bio, ar je pūsto črva v sebē. Vživajo naj ga tisti, za štete je črvotina. Za gospodara je dober, dorašen, dozoreli sad i to smo mi, ki „mamo Kristušove zapovedi i je tudi držimo“.

Pa mislite, ka to gibanje, štete šče Kristušovo vero potreti i vničiti po celom sveti, bo melo uspeh? Takšega bo melo, kakšega so dosegnoli židovje, ki so Kristuša križali. Vničiti, prepraviti so ga šteli pa — zgodilo se je nasprotno. Komu so vzeli zemelsko življenje, je za tri dni prineso na svet večno. Alleluja se je zglasila pri grobi, alleluja, to je „dika Bogi“ i na to pesem je z Kristušom oživela vera i Cerkev bo vekomaj živela. Dvejezero let se ponavlja hūdobija velikoga petka, štete skončati šče Kristuša i odgovor na njo je vsikdar vūzemsko stanjenje, vūzemska alleluja. Naj li kaplje zato črvivi sad, naj le vpelajo brezversko sokolsko vzgojo v šole, naj le postavijo v vsaki cerkveni kot žandara, ki de pazo, ka do popi predgali i naj li té postavljajo pred sodnijo, je mečejo vu vozo, gda do branili Kristuša i pravice njegove cerkve! To je veliki petek zgodovine vsakoga, tudi jugoslovanskoga naroda. Potreben je, da poča za njim zorja vūzemske, alleluje, vūzemske, popolne zmage nad sovražniki Kristušovimi.

Zdaj vidimo, kak dobro ravna Bog. K nevernoj Češkoj je pri-

kapčo verne Slovake, na pravoslavje škričleče slovenske liberalce pa opazuje poleg ostale verne Slovenije najvernejše Prekmurje. Zdaj vidimo, da Bog dela meje i obrne vse na dobro. Prekmurje, štero se je v največji večini želelo združiti z svojimi krvnimi brati postane z svojov globokov vernostjov za neverne vsikdar en glasen opomin, en strahoviten krič: brat moj, zakaj nemaš vere, kak jaz, ve sva oba v ednoj prišla pod streho nove države! Verne brate prek Müre pa v borbi za versko slobodo bo okrepila vera Prekmurcov. Ravno té namen ma Bog z Slovaki gledoč na Čehe, vkraj zato z strahom i obväpom, veliki petek, borba za vero mora priti i najli pride, ka po njem nam tem veselej zasija sunce vüzemske ailleluje. Vstanenje bo.

Proti nezakonnostim pri predpisi dohodniskoga i vojnoga davka.

Poslanec dr Hohnjec je od nezakonnostih, ki se vršijo pri predpisi dohodine i vojnoga davka, na finančnoga ministra 12. marca vložo to-le interpelacijo:

Dohodnina se na Slov. Štajarskom, v Prekmurji i tudi v ostalom deli Slovenije poljedelcom, obrtnikom i delavcom od davčnih oblasti odmerja v takšoj meri i višini, da je to

popolnoma protivno pravici i veljavnim zakonitim določbam. V zvezi s tem je tudi, da se premnogim menje premožnim poljedelavcom i obrtnikom na podlagi previsoko odmerjene dohodnine predpiše še višiji vojni davek. Posledica vsega toga je, da se bo mnogo šteri poljedelavec i obrtnik ogromno zadužo. Kmetjskomi stani, ki je dosegamao z največjim naporom poleg raznih velikih stroškov noso ogromna davčna bremena, proti nevarnost, da se bo pod težov vseh obilnih plačil zrúšo i bo gospodarsko propadno.

Mislím za svojo dužnost, da gospoda ministra opozorim na ništerne značilne nepravilnosti pri predpisovanji dohodnine i vojnoga davka.

1) Zakon o dohodnini (osebni) z dne 25. okt. 1896. drž. zak. št. 220 § 167 do 178 in nasled. določa, da se more v vsakšem okraji sestaviti posebna cenilna komisija za odmero dohodnine oziroma presojanje došlih napovedi. V to komisijo imajo volitvi osebe, ki so po zakonu obvezane plačevati dohodnino, svoje zastopnike, drugi del članov komisije pa imenuje vlada. Takši komisij sedaj ne, nindri na Slov.-Štajarskom i v Prekmurji i če ravno jih zakon predpisuje i ne nikšega vzroka, da se jih nebi moglo sestaviti ali voliti. I da jih nega, krive so to davčne oblasti ali vlade same. Zato držim te način, poleg šteroga se zdaj predpisujejo dohodnine i vojni davki, za nezakonit.

2) Kak pa se teda zdaj pri nas predpisuje dohodnina oziroma vojni davek? Ništerne, posebno izobražene osebe, sestavijo same na podlagi svojih knjig in zapiskov od dohodkov i vödavanja. Mnogo pa je takših, ki

toga ne včinijo, ar neso obveščani od toga, da bi mogli svoje dohodke priglasiti. Ka se zgodi? Uradniki davčnih oblasti ne verjejo ne tistomi, ki je sam napravo pismeno napoved i ne tistomi, ki je ustmeno na davčni oblasti napovedao svoje dohodke in izdatke. Referenti, ki predpisujejo te davke, se poslužujejo za informatore ali zaupnike oseb, ki niti doleko nimajo pojma o gospodarskih razmerah poljedelcov i obrtnikov. Pa največ so zaupniki davčnih oblasti orožniki i člani finančne straže.

Tak se zgodi, da ima davčna oblast od posameznika informacijo, da je pridelao na primer v svojem vinogradi 30 hl. vina, a faktično ga je pridalao samo 18 hl. Dotični zaupnik poroča, da je poljedelavec prodao vino po 24 K. liter, prodao ga je pa samo po 18 K. liter. To so velike difference. I če ravno doprinese poljedelavec dokaze za svojo trditev, vendar davčna oblast verje edinole svojim zaupniki. Od toga izvira velika nezadovoljnost davčnih obvezancov proti davčnoj oblasti.

Drugi slučaj: Poljedelavec oda svoje stare ze delo več nehasnovite jünce i dobi za nje 24.000 K. (1600 kg. á 15 K.). Kúpiti pa si mora mlajše. To pa mora dragše plačati. Stanejo ga 18.700 K. (1100 kg. á 17 K.). Pravilno — po zakonu bi smeo referent šteti med dohodke samo 5300 K. to je, ka je kmet več dobo za prodane jünce, kak je dao za küpljene. A to se ne zgodi! Davčna oblast vštete med dohodke celo šumo 24.000 K. cele šume 18.700 K. pa nešče všteti med vödavanje négo samo en del. Takši slučajov nezakonnitoga predpisovanja dohodnine je na sto i jezero. To pa

Podlistek.

Drobtinice od zdaj valanom pravi.

Piše Dr. Janko Leskovec, lišk. v D. Lendavi.

Navadno je konec to, da sodnija toženoga očeta obsodi, da more za nezak. dete skrbeti s tem, da plača vsaki mesec toliko in toliko penez. Kak dolgo more oča skrbeti za nezak. deco? V celi Sloveniji s Prekmurjom vred ti bo vsak na to pitanje odgovoro, da do 14. leta. To pa ne čisto prav. Toženi oča je obsojen, da more skrbeti za dete, *doké se ne bo moglo samo preživljati*. To je običajno do 14. leta mnogokrat pa tudi ne. Mislím si samo, da je dete rojeno slepo, hromo ali sploh tako betežno, da si celo življenje ne more krüha služiti. V takšem slučaji more oča skrbeti za dete prav do smrti.

Naša postava skrbi tudi za hoivo mater i je hotivi oča dužen njoj

plačati stroške poroda i jo hraniti 6 tjeđnov po rojstvi deteta i njoj plačati tudi druge stroške, ki so s porodom deteta v zvezi. To pa mora mati tožiti v 3 letih po porodi inači te juš zgübi.

Nati sme od hotivega očeta zahtevati tudi, da plača stroške detetovoga preživljenja za 3 mesece naprej, kak tudi vse stroške, štere sam odzgoraj omeno. To pa sme tožiti samo takša mati, ki je siromaška i pošteno žive.

Še nekaj celo imenitnoga imam v toj stvari povedati. Če je bio na priliko hotivi oča, kda je bio še siromak, obsojen plačati za dete malo šumo penez, pa je potem postao bogat, sme hotivo dete tožiti, da njemi plača oča vekšo šumo penez. Mislím si, da je bio Ivan Miholič obsojen v l. 1912. platiti za hotivo dete Ane Baligač 5 kron na mesec. Ivani Mihaliči merje oča ali mati ali što drugi i on dobi velki herb. Zdaj bi že lahko plačao 50 ali še več kron na mesec. Dete po tutorji teda lahko vloží tožbo, da plača Ivan Miholič 50

kron i sodnija ga bo tudi v to obsodila, če bo spoznala, da lahko toliko plača.

To je posebno važno v zdajšnjem časi, kda je penez zgübo toliko na svoji vrednosti. Vsaki ve, da se je pred vojno s 5-timi kronami dalo toliko küpiti, kak zdaj s 100., da pa tudi grünt, ki je bio pred vojsko vreden 5 jezer, zdaj ne za dobiti za 100 jezer. Ar je vrednost zemlje tak poskočila, ima tudi ubogo nezakonsko dete, ki si za pet kron ne more niti litra mleka küpiti, pravico zahtevati, da njemi ubogateti oča plača najmenje 50 ali še več kron mesečno. Dolžnost tutorov je teda gledati na to, da dobijo s tožbov za ubogo dete toliko več, koliko je menjša vrednost penez i bo sodnija tožbi za volo nedolžnega deteta vedno šia rada na roko.

Zgodi se večkrat, da poroči što ženo, ki je imela prle s kakšim drugim nezakonsko dete. Takše dete ima tudi še dalje priimek svoje matere i zgodi se mnogokrat, da njemi drugi ljudje to očitajo i da nedolžno dete začüti že po imeni, da njemi mož njegove

vse samo za toga voljo, da davčna oblast nešče odrediti sestave cenilnih komisij.

3) Davčne oblasti tiste persone, štete same ne priznajo svojih dohodkov i izdatkov, to je, ki ne pošljejo svojih napovedi v določenom časi, enostavno kontumacirajo i njim predpišejo dohodnino i vojni davek, kak se njim vidi. Zgodi se neštetokrat, da moro neštetni siromaski poljedelavci plačati dohodnino od dohodkov iz vinograda, čeravno vinograda več nima. V dosti mestih so namreč opustili vinograde, a to še v zemljiškom katastru, šteti tudi služni davčnim oblastom kak podlaga za odmero dohodnine, ne zamerkanu.

Pitam zato gospoda finančnoga ministra:

1) Ali šče tem protizakonitostim i napravilnostim, ki izhajajo iz samovoljnosti davčnih oblasti, napraviti konec i taki odrediti revizijo zadnjega predpisa osebno dohodninskoga davka, ki se nanaša ne samo na letošnje, nego še tudi na prejšnja leta?

2) Ali šče odrediti, da se taki sestavijo i pozovejo na poslovanje po vsaj Sloveniji cenilne i prizivne komisije kak posvetovalni i kontrolni organ davčnih oblasti pri odmerjanji dohodnine i vojnoga davka?

Glasi.

Bogojina. Kak vsakši dober gospodar, trgovec i blagajnik na konci ednoga leta da račun, tak tudi i mij nezostanemo, da bi vam nebi podali zdaj, gda je prišeo den računov, pregled našega delovanja. Vzdržejaji naš je dobra misec vodila, kaj neve i

matere ne pravi oče. Tudi tu pomaga naša postava i dovoli, da mož takše matere njenoj nezak. deci da svoje ime.

Če hotivi oča za dete ne more skrbeti, mora skrbeti za nje mati, če pa ta nič nima, pa materini stariše.

(Dale.)

Moj rojstni kraj.

Tam, kde bistra Mura teče
In kde mali Črnc meče
Srebrne valove,
Tam v Prekmurji, v ravnem kraju.
Blüzi pri zelenom gaju,
Konec vesi nove,
Tam stoji moj rojstni dom,
P'zabo ga nikdar ne bom.

Ljüba hišica domača,
Pa veselje se mi vrača,
Če se zmislím na te;
Vidim te tak mило, drago,
Vidim očo, mater blago,
Sestrice in' brate.
V gredah se igrali smo,
Davno, davno to je b'lo!

nemre eden, to zna 10 i more brez težave 100 ljudi. Kmečka zveza v Bogojini je priredila preminoče leto 19 sestankov, spoprečnim obiskom blüzi 100 kotrig; na njej se je obravnavalo i raspravljalo sledeče: program K. z zadrüžništvo, hranilnice i posojilnice, Gospodarske zadrüge, mlekarstvo, zgodovina najstarejši Slovenov, poučna predavanja, sadovi svetovne vojske, olika, oponašanje, pozdravi, nagovori jelo in pilo, zmernost, šparavnost, oponašanje na cesti, doma, v tujini itd. Zvün toga 8 volilni sestankov, shodov, na šteti so drugi imenitni gospodje govorili kak vseučeliščni profesor dr. Slavic, državni poslanec dr. Hohnjec, Božidar Sever, potovalni učiteo Vojsk i drugi, spoprečnim obiskom 200. 3 zavüpniski shodov K. Z. za celo Prekmurje se jo vdeležilo 20 kotrig, hasnoviti tečajov 15 kotrig, i udeležec züpniskoga shoda i volitev načelstva S. L. S. v Ljubljani itd. itd.

Vse to na prvi pogled se nam vidi nepremagljivo, pa delavne močij nas vsej so se nej strašile toga velikoga delovanja, še cejlo naša blagajna se nej posušila pri vsej Velki potni stroškaj, tak ka smo na 1921 leto prek prinesli 133 K.

7.-ga januara smo napravili na celo leto program, k štetomi prosimo vse naše možke, ženske, našo dobro mladino, njij vrlo delavnost, da verno spunimo letošnjih program do 31. decembra, k štetomi deli žele obilo Božjega blagoslova. Bogojanska Kmečka Zveza. Bog živi delavne Bogojančare! Vsehvale i nasledüvanja vredni. Vr.

Predsednik deželne vlade dr. Baltič so obljübili, da na par dni

Lepe grede, mehka trata,
Ščipki, breskve, jab'ka zlata,
Zavčeki in' ptički:
Vi ste b'li vse moje želje,
Mojih mladih let veselje,
Ne pa tují grički (1)
Ki v davljavi okrog stoje, (2)
Mlado plašijo srce.

Močna, vel'ka znanja želja,
Deleč me pa sveti pelja,
Skoz gore i morje,
Ali tüje vse planine,
Neba, morje, zrak, dolnine,
Vse krasno obzorje,
Ne nasiti mi srca.
Ne, tam ne sem jaz doma!
Samo tam, kde Mura teče
In kde hladni Črnc meče
Srebrne valove,
Tam v Prekmurji, v ravnem kraju,
Blüzi pri zelenom gaju,
Konec vesi nove,
Tam, le tam sem jaz doma,
Tam veselje je doma.

Miloslav.
1) mali bregi lendavski, medjimurski in štajerski.
2) stojijo.

pridejo v Prekmurje i tü vse natenkoma preglednejo, da do mogli pomagati v vsakoj reči našim ljudem. Željno jih čakamo.

Okraj M. Sobota. Pri priliki županskoga tečaja 1920. se nam je obečale, dase M. Sobočki okraj bude zvao toplo okrajno glavarstvo, zdaj je pa že preci mejsecov preteklo pa ešče spoj vidimo mrzeo nopis civ. komisarijata v M. Soboti. Prosimo to spremembo i popolni popravek vsej hromi občinskih napisov. Bi bilo jako prijetno vsemi prebivalstvi cejloga Prekmurja.

Nenavadno orjaško drevo iz Satahovec Ketiša Franc na Kroškem bregi mlinar, je küpe drevo jegnjed v Vučoj Vesi od g. Leibar Alojzija posestnika, šteroga kak strokovnjaki računajo, bi samo steblo prej dalo 10 deset meter klaftrov drv. Stebla meri v debelosti od spodi 1½ metra, koren (pen) pa meri v debelosti dva metra, drevo leži med Vučov Vesjov i Murov. Što bi je rad vido, naj se pašči poglednoti letos 1921. mejseca marca, ka mejseca aprila že znabiti več nede te sreče.

40 kronski bankovci, čeravno je ničlo, nulla pred brojom, so dobri. Dozdaj še eden ponerejen nese najšo.

Srčna hvala g. dr. Kolarš Fr. zdravnik v Beltincih, da so me sedemletne mučne strašne živčene bolezni vglavi, šteta me ne dala spati sedem let, zvrčali. Vse sem prebao tü v celoj okolici i nikaj ne me pomagalo, niden zdravnik mi ne mogo pomagati. G. Kolarš so me zvrčali i za trüd nikaj ne prosili, Bog njim povrni dobroto. *Fortun Ferenc z Nedelice.*

Ki šče trafiko dobiti v Lendavi ali v Soboti, naj se zglesi pri davčnom uradi v Soboti ali v Lendavi do prvoga aprila i vloži kaucije (jamščine) za sobočko trafiko 28 jezero koron, za lendavsko pa 17 jezero. Lendavska je prinesla čistoga dobička lani nad 25 jezero koron, sobočka pa nad 55 jezero koron.

Murska Sobota. Po ljudskom štetji M. Sobota ma z vojaštvom vred 2934 prebivalcov. Med temi možkov 1467, žensk 1477. Na državljanstvo gledoč: 2842, SHS, tují 37, neodložno še 55. Na vero gledoč: 2181 rim. katoliški, 536 evangeličancov, 179 židovov, ostali različne vere. Na jezik gledoč: 2261 slovincov, 427 madžarov, 133 nemeov, 65 srbo-hrvatov, ostali drugi jezиков.

Dolnja Lendava čte z vojaštvom vred 3169 prebivalcov. Med temimoškoga spola 1810, ženskoga spola 1359. Državljanstvo: S. H. S. 2621, tují 73, neodložno 475. Na vero gledoč: rim. kath. 2239, židovov 259, evangeličancov 122, ostali druge vere. Na materniski jezik gledoč: Slovincov 849, madžarov 1533, srbo-hrvatov 584, nemški 67, ostali drugi jezиков.

Visoki obiski pri svetom Oči. Rimskoga papo je dozdaj šestero svetovnih vladarov obiskalo. Leta 1916. knez z Monaka, l. 1919. predsednik Wilson, emir Faical, rirski krao, angleški prestolonaslednik i l. 1920. Kristijan, danski krao.

Katoličanci i protestanti v Severnoj Ameriki. V Amerikanskih Zjedinjenih Državaj so pred desetimi leti meli večiao ešče protestanti. Najnovejše štetje je pokazalo, ka so kaličanci narastli za 5 milijonov, metodisti za eden milijonov, baptisti za 750 jezer, presbiterijanci (kalavini) za pol milijona. Katoličancov je zdaj 25 milijonov v Severnoj Ameriki, majo 17 jezero cerkvih, pred desetimi leti so jih samo 10 jezero meli, šol majo 10 jezero, šolarov v njih 300 jezero. Med velikimi varaši je največ katoličancov v Bostoni, Newjorki i Filadelfiji, kje majo večino. Povekšavanje katoličanstva so zroküvali: selitve s starih krajev, rodni hižni zakoni i vnoga povrnjenja.

Pozdrav iz Macedonije. Vsem čitateljem in čitateljicam vašega lista, želimo mi slovenski fantje, kateri se nahajamo v dalni Macedoniji, srečne i vesele vüzemske svetke, spomnite se tudi na nas ob teh veselih praznikih, za katere pa mi tukaj med tem narodom nevemo ničesar, posebno ve slovenska dekleta, in spomnite se tudi ve tolikrat na nas, kakor mi na Vas, in ostanite nam zveste zaročnice do tedaj, da se povrenemo mi nazaj v dmači kraj: v naše lepo Prekmurje. Vas vse prisečno pozdravljajo fanti orožniki. Kaplar Ivan Jurjovič, kaplar Anton Haužar iz Gerlince Prekmurje, podnarednik Rudolf Koren, žandar Ivan Turek, žandar Ivan Rus iz Ptuja. Podnarednik Jožef Potlipec iz Ljubljane vsi pri orožnikih Il. Voda 7. Čete I. Bataj. Il. Žand. Brig. v Rostuša Macedonija.

Civ. komisariat se spremeni kak najhitrej bo mogoče v okrajno glavarstvo. I gda se to zgodi, več ne de vojaške uprave v Prekmurji, vse de podrejeno glavari.

„Višji šolski svet“ i prekmurski šolski svet dobita nove kotrige. Deputacija prekmurska je zdignole glas v Ljubljani, da se pri miri püstijo verske šole, ka je tudi obljubljeno, ika naši domači najpravično bodo zastopani tak v Ljubljani kak v Soboti.

Miseo nove železnice med Cankova — Sobota — D. Lendavov se je zbudila. Po vüzmi de se prosilo dovolenje za to železnico, štera bi se sledkar do Radgone raztegnola. Železnico bi Prekmursko društvo delalo.

Dom i svet.

Belgrad. Pašiči se je posrečilo podugi pogajanjaj pridobiti muslimane za vstop v vlade. Velki aldov je mogao tudi doprnesti za to. Privolo je naimre v to, da naša država more ogromne šume plačati, više l milijard i ništerno sto miljon dinarov, srbskim i bosanskim begom za ono zemljo, štero njim agrarna reforma vkraj vzeme i siromaškejšim razdilij. To bode država z naši krvavo zaslüženi davkov plačüvala. Prinas pa brez vsakšega povračila ščejo veleposestnikom zeti zemljo. Na sredi najhujšega komunizma smo. Muslimani dobijo za to, ka do podperali Pašiča, ministerske stoce.

Zemljoradnički klub se razbio. V tom klubi so bili srbski, bosanski i naši slovenski samostojni kmetje. Našim slovenskim samostojnežom se ne vidla politika zemljoradičkoga kluba, ar je ne bio za centralizem, zato so vöstopili ž njega i samij svoj klub nastavijo, dobijo tudi ednoga ministra. Pucelj mesar bo minister polodelstva. Lehko si premislimo, kak de te mesar palik delao za male kmete. Naša prekm. vérstvena stranka je tudi tej samostojnežov bila podrepnica. Zdaj se te naj ne tožijo kmetje, ki so na nje votali pri volitvah, či njim nede kaj dobro šlo.

Austrijski državni kancelar dr. Mayr je odpotüvao v London. Od antante pomoč šče prositi za Austrijo, štera že cilo na kraji.

Nemčija. Velki del Nemčije da Rajne so zaseli francuzi i angleži zato, ka Nemčija nešče plačati velke vojne odškodnine, štere od nje zahtevajo.

Italijani so v nedelo na slovesen način anekterali t. je za svoje vzeli našo zasedeno zemljo. Dalmaecijo morejo kem prle sprazniti, pride pod našo oblast.

Španjolskoga ministerskoga predsednika, Data, so vmorili. Neki anarkhist ga je strelo, da se pelao domo z orsačke hiže.

Na Kitajskom je bio velki potres. Blüzi 10,000 ljudi je mrtvi.

Rumunija. Krala Ferdinanda do koronali sept. 24. v Karsburgi, 25-ga pa v Bukarešti za krala Velke Rumunije.

Rusija. Bolševiki so začeli napadati Kronštat. Po ništerni poročilah je že celi varaš v njihove roke prišao.

Franc Seršen, trgovec v Ljutomeri pri cerkvi ma zmérom veliko zbiro lepoga i močnoga blaga za moške i ženske obleke, štere odava po najzmernejših cenah. Pri Seršeni se dobi tudi vsevrste svilo za mlínske sita (pajtlne) po najnižšoj ceni.

Ka smo napravili v Ljubljani?

Vnogo ljudi se je obrnole z raznimi prošnjami do mene, naj je je rešim. Iz srca rad sam se napoto v Ljubljano i tam vse mogoče včino, naj se pomaga našemi prebivalstvi. Odgovor na vsa pitanja i prošnje je té z Ljubljane:

1. Vsi, ki so penzije prosili, vučitelje, notariušje, poštarje pazitelje voznikov itd. naj počakajo odgovor z Beograda. Penzijo odloči Beograd, prošnje so ta poslane i po vüzmi idem na razna ministerstva z prošnjov, da kem hitrej rešijo vse penzije.

2. Invalidi (hromi vojaki) že dobivajo penzijo, šteri so „platežni nalog“ že notri poslali. Ta penzija je zdaj ešče mala, bo pa vekša, kda se sklene zakon. To bo brščas ešče letos. Vsaki invalid, šteri ma pri roki „platežni nalog“, naj ga taki pošlje v Ljubljano na „Socialno skrbstvo“ invalidski odsek, Sv. Petra cesta — pa njemi odtistec pošljejo včas po pošti vso zamüjeno penzijo. Devetdeset dve vesnic z Prekmurja pa ešče dnesden ne poslalo imena invalidov v Ljubljano. Dokeč te vesnice ne pošljejo ta imen, se redno nemore pošiljati invalidom podpora. Med temi vesnicami so: M. Sobota (varaš), Čentiba, vse tri Bistrice, Adranci, Krajna itd. itd. Naj županje taki gordajo poiskati seznam invalidov i ga pošljejo, ali dajo poslati od tistec, gde je zadržan v Ljubljano. Dovicam tudi se nakažuje že penzija. Za kratek čas jo vse dobijo, proš-

nje so daleč okoli po sveti blodile i komaj zdaj dospele v Ljubljano. Če pa štera ne bi dobila li penzije, naj vložijo prošnjo tak, kak smo dnes tjezen v Novinah popisali. Penzija dovic tudi vekša bo kak je zdaj nakazana. Če je pa štera jako velika sirota, ma betežno deco, se njoj že zdaj da vekša pomoč, naj vložijo samo prošnjo potrjeno z doktorskim i oblastvenim svedočanstvom. Tisti invalidi, ki so me prosili obleke, da že vsa razdavana, dobijo primerno podporo na obleko. Voditelstvo invalidskega odseka pride samo k nam i posluhne tu prošnje invalidov i dovic. Vsi invalidi dobijo trafiko v Prekmurji, naj samo se zglasijo. Nišče je ne dobi, če se oni zglasijo. Ešče glavna trafika v Lendavi i v Soboti njim ide, kaucijo pa plača mesto njih invalidski odsek. Ar se pa trafika more vsikdar naprej plačivati, eden invalid glavnih trafik nemre prevzeti, Sobočko i Levdaško bi samo celo društvo invalidov moglo prevzeti. Pridite invalidi na vüzemski ponedelek vküp po faraj pa se odločite za volo trafik, ar termin je do 1. aprila.

3. Tajniški tečaj — bo, 200 jezera koron je odločeno od vlade na pokritje njegovih stroškov i vodo de se v Prekmurji.

4. Občinske volitve do se po izjavi g. predsednika deželne vlade dr. Baltiča tudi vršile v Prekmurji. Čas ešče nej določen. On naime zavzema stališče Prekmurcov, šteri zahtevajo, da si sami slobodno volijo župane.

5. Črensovci dobijo telefon. Večin prekmurcom je priskrbljena služba na pošti i če se šteri naš domači invalid, dobroga slovenskoga čutenja i mišljenja, zglasi, dobi službo pismonoša mesto prečnih. G. poštni ravnatelj dr. Debelak zaistino velikodušno nosijo na sreci kak vse tak i naše pošne zadeve, so pravi junak, šteromi država nikdar ne more biti zadosta zahvalna, teliko so žrtvovali za njo.

6. Gospodinjski tečaj v Beltincih dobi državno podporo. Gospodinjska šola tu se v jesen odpre pri šolskih sestrah, gospodarska šola pa kak najhitrej

bo mogoče v Rakičani. Tu se bodo povala tudi različna seménja. Poverjenišvo za kmetijstvo podpira misel, ka bi se v Prekmurji (v Črensovcih v marofii) ustanovila predilnica i ka bi se 50 plügov zemlje odločilo za povanje lenü. V toj predilnici bi se lahko zdelao ves len prekmurski i spodnještajarski. V té namen se ustanavlje v Črensovcih že zadruga.

7. Delavcom našim se poskrbi delo za zrnje. Povdarjao sam povsod, ka v Prekmurji na stotine je hiž, gde že nej krüha i povabo gospode, naj pridejo na goričko i na lastne oči se prepričajo, ka prav mam. Zato trebe našim ljudem delo za zrnje povsod. Prve dni aprila pride en zastopnik v Sobotu na državno posredovalnico za delo, da se pogaja z delavci. Nači ne vzemte dela kak za zrnje, v Ljubljani je vse povedano.

8. Drva i les za povanje hiš itd. se more dati potrebnomi domačemi prebivalstvi, samo zatem se sme izvažati. Poverjenišvo za agrarno reformo se je odločilo, da taki pride v Prekmurje i tu posluhne prošnje naše i to je zaistino té tjezen preminoči že tudi včinolo. Agrarni odbori se bodo znova odeberali i gledalo se bo na to, da vsaka občina v svojoj bližini dobi zemljo i da tisti siromak, ki je meo zemljo vnoga leta i jo gnojio, to nazaj dobi.

To na kratki vsem za odgovor. Ki so pa meli kakše osebne zadeve, dobijo ob priliki odgovor od mene ali od g. Sever Božidara župana i dr. Némethy Viljema, fiškališa z D. Lendave, šteriva sta tak dobra bila, da sta mi pot v Ljubljano posodila, tam se z menov vred mučila za naše ljudstvo.

KLEKL JOŽEF,
vp. pleb. nar. poslanec.

Na odajo je Kuzmovo posestvo v Dolnjem Lakoši poleg lendavskoga kolodvora. 27 plügov zemlje i hiža. Kúpci se naj zglasijo 28.-ga marca pri Kühn Julianni v D. Lakoši.

Spravišča naše krščanske stranke bodo v Beltincih pri cerkvi na vüzemski ponedelek zaodvečara po večernici. V Črensovcih na prvo nedelo po vüzmi aprila 3-ga predpoldnom ob poldeseti pri Cigan Ivani (Peterec) poleg uredništva Novin, zaodvečara po večernici pa v Türnišči pri cerkvi.

Páli nikaj za Vas!

Tekoči železni ekstrakt 20 kr. Železni albuminat 40 kr. Na zdravniški predpis, Arsoferr Intektoilettes z lekarne k sv. Dühi v Beči 25 kr. Hegaferuin 45 kr. Vapneni železni čemér (strup) 20 kr. Blauttekoilettes 15 kr. Pravi najfinejši ribji oli „Elsa“ 85 kr.

Pakivanje i poštnina se računa posebi ali najfalej. Kelko več se naednok naroči, tem falejši bodo stroški. Naročila se adresirajo: EUGEN V. FELLER, lekarna Stubica donja Centrala 146. Hrvatska. Pri pitani se štampi more pridjati za odgovor.

Pošta.

I. Tivadar. Kuršenci. Vojskujemo se i se bomo za krščanske pravice i slovensko ljudstvo. Vi pa li molite za nas. Zdravi i vi vsi tam prek.

Vsem vesele vüzemske svetke žele uredništvo i opravništvo Novin. Večno allelujo vsi da bi ednok popevati vredni bili!

Vsem se iz srca zahvalim, ki so me z svojimi presrčnimi pozdravi obsipali ob priliki mojega goda, sv. Jožefa i vüzemskih svetkov. Urednik.

Orel.

Orel — je višiša šola za ljudstvo.

Nepopisno je bilo naše veselje, kdaj smo se za čutili slobodne, proste. Naš jezik se guči šolah v uradih — vsepovsod. Ne bo nas več nišče zasmehávalo, če mo svoj jezik gučali, kak se je to prle godilo.

Ali smo vsi ednako veseli nove prostosti? Ne! Veselje je bilo vekše ali menše; pri nešternih ga pa ne nanč bilo... kak smo bili več al menje, ali pa nikaj zavedni, ali izobraženi. Mi Slovenci jako hrepenemo po izobrazbi, to nam svedočijo mnoga društva, najbolje šče pa velika množina srednje šolske mladine. Ne je pa mogoče, da bi vsakši dečko, ali dekla šla v višje šole. Mnogo jih ostane neizobraženih, čeravno majo dobre glave, da bi lahko postali dobro znani med ljudstvom i bi hasnili celomi narodi. Pa ne žalijmo za temi džundži, temveč zbirajmo, brüsimo je. Orlovská zveza je dala vsem svojim

